

Nyhetsbrev från ITPS kontor i Tokyo, juni-juli-augusti 2008

Svensk kontra japansk semester

När man pratar med japanska affärskontakter och bekanta och berättar om svensk sjuveckorssemester så tittar de på en ömsom förvånad, ömsom avundsjukt. I Japan börjar man (beroende på arbetsplats) som nyanställd med mellan tio till tjugo dagars semester för att successivt öka varje år till kanske cirka 25 dagar. Våldigt många tar heller inte ut hela semestern utan visar sin lojalitet mot företaget genom att jobba. Självt har jag kanske blivit väl japansk i det att jag bara tog två veckors semester i Svedala för att sen återvända till ett varmt och fuktigt Tokyo.

Fuktigheten ja, just värmen i kombination med 75 procents luftfuktighet är kanske för många utlänningar det värsta med japansk sommar. På jobbet går dock luftkonditioneringen för fullt. Men ändå inte, ty det mer och mer miljömedvetna Japan har insett att denna är en miljöbov. Kampanjen CoolBiz som startades 2005 uppmanar myndigheter att sätta luftkonditioneringen på 28 grader och att klädstilen anpassas därefter. Vid ett antal möten i somras var jag därför den mest strikt klädd, i kostym, medan mina värdar på myndigheterna mötte upp i kortärmad skjorta och utan slips. CoolBiz har fått bra utfall; under 2006 uppskattades den minskade koldioxidbelastningen till 1,14 miljoner ton, svarandes mot 2,5 miljoners hushålls utsläpp under en månad.

Nu över till litet axplock av händelser från den japanska horisonten

Ny laguppställning på japanska ministerfronten

I Japan är det inte helt ovanligt med ministerbyten i regeringen under en valperiod; en tolkning kan vara att funktionen snarare än personen är viktig, men även den att tjänstemannastyret är starkt. I ett försök att visa politiskt ledarskap och stärka sin annars svikande popularitet tillkännagav premiärminister Yasuo Fukuda nya ministrar i början av augusti. Inom områden av relevans för ITPS intressenter kan nämnas, **Tsuneo Suzuki** på utbildningsdepartementet "MEXT", **Toshihiro Nikai**, på näringsdepartement "METI", **Tetsuo Saito** miljöminister, **Hiroya Masuda** inrikes- och kommunikationsminister (kvar sen tidigare), och ministern för konsumentpolitik, regionalfrågor och teknik/vetenskapspolicy **Seiko Noda**. Intressant nog utnämnde även Fukuda sin rival på premiärministerposten **Taro Aso** till generalsekreterare i största regeringspartiet LDP (regeringen är en koalition med partiet New Komeito). Taro Aso, som under tidigare premiärministern Abe var utrikesminister, är känd för sina konservativa åsikter och hårdnackade attityd mot Nordkorea, men ses av många som karismatisk. Som kuriosum kan nämnas att han är en stor fan av japansk manga.

Källa; Nikkei Weekly 4 aug, diverse internetkällor

Japanska regeringens hemsida med aktuell ministerlista:

Japanska ekonomin mot recession efter rekordlång period av tillväxt

Något som kanske förbigått svenska ögon med fokus på snabba tillväxtekonomier som Indien och Kina är att Japans ekonomi fram till april i år hade sin längsta period historiskt sett av oavbruten tillväxt – 73 månader! För sjätte året i rad rapporterade dessutom japanska bolag rekordhög vinst före skatt och från januari 2003 till 2007 hade Nikkei 225 borsindex fördubblats. Den starka ekonomin har delvis kunnat förklaras av att japanska bolag har stärkt sin konkurrenskraft genom omorganisationer och avyttringar (mellan 2000 och 2006 omorganiserades 75 procent av Japans största bolag).

Nu pekar mycket på att Japan är i början av en ekonomisk recession. Den 13 augusti släppte japanska regeringskansliet siffror som pekade på en minskning av BNP med 2,7 procent nominellt för 2008. Den 19 augusti nedgraderade Bank of Japan ekonomin från "slowing further" till "sluggish". Orsaken är världsekonomin med stigande råoljepriser och en svag exporttillväxt. Hushållen har även minskat sin konsumtion. En annan intressant indikator, givet Japans styrka inom tillverkning – "monozukuri" – är orderingen till japanska maskintillverkare, vilka för den inhemska marknaden minskade med 4,8 procent under årets sex första månader jämfört med motsvarande period året innan, och totalt exportmarknaden medräknad, var oförändrad. Den japanska regeringen förväntas senare under året presentera ett ekonomiskt stödpaket.

Källor:

Föredrag 5 augusti, Rieti Tokyo

Nikkei Weekly 4, 18 och 25 augusti.

Data från JMTBA – Japan Machine Tool Builders Association

Liten summering av "Science & Technology-frågor" från Japans ordförandeskap av G8

I samband med G8 mötet 7–9 juli, hölls ett Carnegie group meeting (rådgivare i vetenskapsfrågor för G8) på Okinawa 13–14 juni, och för första gången hölls dels ett "G8 Science minister meeting", på Okinawa den 15 juni och ett "G8 university presidents meeting" i Sapporo, 29 juni–1 juli. Motsvarande möten kommer att hållas vid Italiens kommande ordförandeskap i G8. Dessutom kommer då gruppen, "G8 head of research councils" att hålla möte.

Mötet för universitetsrektorerna var till största del initierat och drivet av rektorn för the University of Tokyo, Hiroshi Komiyama (som Lars Leijonborg träffade i januari 2008). Huvudtemat var hållbar utveckling i bred mening inkluderande universitetens viktiga roll för kunskap och innovation. Den deklaration "Sapporo Sustainability declaration" som antogs, avspeglar väldigt mycket det tema som Komiyama driver som rektor. För svensk del är detta inte ointressant eftersom the University of Tokyo har bra samarbete med svenska universitet.

Läs mer.

Information om agendan för "G8 Science minister meeting"

Science minister Meeting Chair's Summary – 6/15/08

Sapporo Sustainability declaration

Japan: Low-carbon society.

Japans premiärminister Fukuda har vid ett antal tillfällen presenterat sin vision kring "Japan Low-carbon society". Det långsiktiga målet för 2050 är att minska växthusgasutsläppen med 60–80 procent från nuvarande nivå och en 40-faldig ökning av solenergi från dagens nivå om 30 år.

Läs mer

Speeches and Statements, Mr Yasuo Fukuda, Prime Minister

En intressant studie kring utfallet av G8:

Japan is not enough.

Om gårdagens japanska industrigiganter även ska förbli morgondagens måste de bli alltmer globala. Japanska Matsushita. "*Never heard of it?*" Ok, de har insett problemet och från och med oktober kommer den världsomfattande koncernen att ta det namn man har för konsumentprodukter – Panasonic. Vid ett möte med ledningen nyligen sa företagets VD Fumio Otsubo att hans ledning "noggrant måste studera hur folk lever i olika delar av världen". Med en alltmer mättad marknad i Japan så har koncernen explicit, för första gången lagt mer kraft på utländska marknader.

Stort intresse för det svenska innovations och utbildningssystemet

Under våren och sommaren har ITPS-kontoret, ambassadens tekniskt-vetenskapliga kontor, haft en mängd intressanta kontakter i Japan kring det svenska innovations-, utbildnings- och forskningssystemet. Det började i maj med en föreläsning som undertecknad höll kring det svenska forsknings- och utbildningssystemet, följt av diskussioner med representanter från japanska näringsdepartementet METI, och Japan Society for the Promotion of Science. Efter det väntade japanska ingenjörsskolan och en föreläsning kring det svenska innovationssystemet. Alla organisationerna är i faggorna att skriva olika rapporter kring den skandinaviska modellen. Alla frågar sig "varför är Skandinavien i topp överallt?". Med benäget bistånd från Vinnova, kollegor på ITPS och en hel del rapportläsande har jag försökt att i bästa möjliga mån besvara frågorna.

Sverigevän på vicerektorspost byter universitet

Vicerektorn vid The University of Tokyo (Todai), Kazuhiko Takeuchi, som ansvarar för internationella relationer och som bland annat samarbetar med Chalmers inom AGS – Alliance for Global Sustainability Research, är från första juli 2008 en av två vicerektorer vid the United Nations University – UNU i Tokyo. Takeuchi behåller även sin professur vid Todai. UNU har FN och Unesco som "värdar" men har ingen finansiering från FN utan finansieras enbart genom frivilligbidrag från myndigheter och organisationer. Ny vice-rektor på the University of Tokyo med ansvar för internationella relationer blir Prof. Akihiko Tanaka, professor i internationell politik, och då speciellt Asienfrågor. Han var tidigare chef för universitetets institut för orientalisk kultur. Tanaka har också bland annat varit gästföreläsare vid Stockholms universitet.

Nyheter från kollegor i Tokyo

Återger här lite rapporter från National Science Foundations Tokyokontor. På deras hemsida finns en del intressanta rapporter att ladda ned:

NSF-Tokyo's hemsida

- Japan's New Law to Strengthen Its R&D
(RM08-06.pdf: 22.0 kb) 6/13/08
- New Japan's Strategy for Technological Innovation
(RM08-05.pdf: 68.0 kb) 6/4/08
- Competitive Research Grant Funds in Japan - as of April 2008
(RM08-04.pdf: 85.0 kb) 5/30/08

Nya rapporter från ITPS:

IT och miljö – Aktuella initiativ i Japan och USA, A. Göthenberg, S. Naito, I. Tanaka, E. Vinger, K. Widegren och K. Hovlin, ITPS, R2008:006, augusti 2008

IT-forskning i Sverige och i omvärlden - Kartläggning av svensk finansiering av IT-forskning mellan 1995–2005, E. Iglesias, S. Berntsson, L. Bager-Sjögren, K. Hovlin, A. Göthenberg och S. Jonsson, ITPS, A2008:006, maj 2008

Kort om Tokyos bidrag till nästa nummer av Sweden+. Där skriver vi om bland annat om Kina som Japans största handelspartner, om japansk teknisk framsyn, och om en industriallians för närfältskommunikation mellan hemelektronikprodukter.

Sweden+ heter ITPS nyhetsbrev som även innehåller nyheter från Europa, Asien och Nordamerika, och som kommer en gång i månaden. Det senaste nyhetsbrevet finns på hemsidan, där det också framgår hur du kan prenumerera.

Anders Karlsson
Kontorschef ITPS Tokyo